

Voortgangsbericht Rli

Januari 2024

Het voortgangsbericht informeert maandelijks raad, stafbureau en externe betrokkenen over de voortgang van lopende/afgeronde adviestrajecten van de Rli.

A. Voortgang lopende adviestrajecten

Sturen op brede welvaart in de praktijk van het leefomgevingsbeleid

Planning: voorjaar 2024
Commissievoorzitter: Pallas Agterberg
Contactpersoon: Douwe Wielenga douwe.wielenga@rli.nl

Hoe kan de rijksoverheid er voor zorgen dat in besluitvorming gericht wordt gestuurd op het behouden en verhogen van de 'brede welvaart', dus: rekening houden met economische, sociale en leefomgevingsaspecten, met huidige en toekomstige generaties, met de effecten elders in de wereld en met de verdeling tussen groepen burgers? Hoe kan het sturen op brede welvaart praktisch hanteerbaar worden gemaakt voor verschillende toepassingen en in verschillende situaties? En hoe kan daarbij de consistentie worden gewaarborgd?

De commissie signaleert dat brede welvaart voor heel verschillende toepassingen wordt gebruikt, maar dat daarin vaak geen onderscheid gemaakt wordt naar de fase van het beleidsproces, met als gevolg dat men langs elkaar heen praat of instrumenten onjuist toepast en interpreteert. Probeert men een toekomstvisie te verwoorden, een afweging te maken in concrete besluitvorming, of probeert men de stand van zaken op het gebied van brede welvaart cijfermatig te vatten? De commissie wil ordening aanbrengen in het gesprek over brede welvaart en de toepassing van verschillende instrumenten.

In november is besloten om de planning los te laten om het advies in februari uit te brengen, er wordt nu gekoerst op publicatie in mei of juni 2024. Tijdens de commissievergadering van 9 januari is een nieuwe versie van de redeneerlijn besproken. De analyse werd helder gevonden en op diverse punten aangescherpt. De komende periode wil de commissie de aanbevelingen verder uitdiepen en aanscherpen in onderling gesprek en in aanvullende gesprekken met verschillende experts. De redeneerlijn wordt in de raadsvergadering van februari besproken.

Lees meer op: [Sturen op brede welvaart in de praktijk van het leefomgevingsbeleid \(rli.nl\)](#)

Nationale aanpak funderingsproblematiek (onder andere als gevolg van bodemdaling en klimaatverandering)

Verwacht: eind februari 2024
Commissievoorzitter: Jantine Kriens
Contactpersoon: Joris Stok joris.stok@rli.nl

Op verzoek van de demissionair minister van BZK zal de Rli een spoedadvies uitbrengen over de nationale aanpak funderingsproblematiek. Het verzoek is mede gedaan namens de demissionaire ministers van LNV en IenW. In essentie richt de adviesvraag zich op drie onderdelen.

1. In kaart brengen op basis van beschikbaar nationaal en internationaal onderzoek wat de aard en omvang is van de funderingsproblematiek in Nederland en hoe die zich in de komende decennia kan ontwikkelen als gevolg van bodemdaling en klimaatverandering.

2. Een analyse van welke knelpunten en hiaten zich voordoen in de huidige aanpak van de funderingsproblematiek, inclusief wat de sociale, fysieke en economische risico's kunnen zijn van te laat of te weinig daadkrachtig handelen bij bodemdaling en funderingsschade van de gebouwegenaren en andere belanghebbenden.
3. Aanbevelingen over hoe een nationale aanpak van funderingsschade, die uitvoerbaar en rechtvaardig is, het beste georganiseerd kan worden.

De commissie Funderingsproblematiek bestaat uit Jantine Kriens, Krijn Poppe, Niels Koeman, Yourai Mol, Bernard ter Haar en Annemieke Nijhof. Op dinsdag 7 november zijn zij in de wijk Bloemhof in Rotterdam geweest om daar de funderingsproblematiek van dichtbij te zien. De commissie ging hier in gesprek met de gemeente, corporaties en verschillende bewoners. En op 11 december bezochten zij de Friese Veenweiden om daar met verschillende bewoners, experts en bestuurders te spreken over de lokale situatie. Omrop Fryslân schreef het volgende artikel over het bezoek: [Verzakte huizen in Weststellingwerf maken indruk: "Moet verschrikkelijk zijn" - Omrop Fryslân \(omropfryslan.nl\)](#)

Ook spreekt het ondersteunende projectteam op bijna dagelijkse basis met experts uit het veld. Denk hierbij gemeenten, waterschappen, aannemers, Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek, Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingsproblematiek en RVO. Daarnaast organiseerde de commissie een tweetal expertmeetings. Eén expertmeeting met partijen uit de financiële sector én een expertmeeting met partijen uit de corporatiesector. Als laatste heeft de commissie recent een bijeenkomst gehad met de vier externe adviseurs die haar ondersteunen bij het opstellen van het advies. Zij reflecteerde op de concept aanbevelingen die de commissie in voorbereiding heeft. Het gaat om:

- Marike Bonhof is CFO bij Ymere en daarnaast is zij commissaris bij de Nationale Hypotheek Garantie.
- Geeke Feiter – van Heuvelen is bestuurder bij het Verbond van Verzekeraars en heeft hier de portefeuille schade, innovatie en nieuwe risico's zoals klimaatverandering.
- Roelof Balk: zelfstandig adviseur en expert op het gebied van publiek-private financiering.
- Daphina Misiedjan is als universitair docent Social Justice Perspectives verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Verder is zij lid van de Jonge Akademie van de KNAW.

In aanvulling op het projectteam wordt de commissie ondersteund door experts in verschillende specialismen. Deltares en TNO zijn aangesloten op het technische vlak, KPMG op het gebied van financial engineering en AKD onderzoekt het juridische aspect.

Wij zullen het advies, conform het verzoek van de minister van BZK, voor 1 maart 2024 aanbieden zodat het naar verwachting betrokken kan worden bij het proces van de formatie.

Lees meer op: [Nationale aanpak funderingsproblematiek \(rli.nl\)](#)

Klimaatadaptatie en ruimtelijke ordening

Verwacht: maart 2024

Commissievoorzitter: Jan Jaap de Graeff

Contactpersoon: Luc Boot luc.boot@rli.nl

Welk ruimtelijk ordeningsbeleid is nodig om Nederland zo goed mogelijk voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering op de korte en langere termijn?

De periode rond de jaarwisseling maakten de weersomstandigheden nog maar eens duidelijk dat klimaatadaptatie een actueel thema is. Er ligt inmiddels een volledige concept-versie van het advies. Deze zal in de adviescommissie van eind januari en in de raadsvergadering van februari worden besproken. Eén van de centrale invalshoeken waar de adviescommissie van januari over zal spreken is de rolverdeling tussen overheid en samenleving bij klimaatadaptatie. Welke waterstaatkundige randvoorwaarden op het gebied van waterveiligheid, wateroverlast en zoetwatervoorziening kunnen en willen we collectief met elkaar blijven organiseren? Zitten er grenzen aan de randvoorwaarden die de overheid kan garanderen bij voortgaande klimaatverandering? Hoe zorgen we ervoor dat de samenleving zelf meer in positie komt om klimaatadaptatieve keuzes te maken?

Zie ook: [Klimaatadaptatie en ruimtelijke ordening | Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)

Juridisering in de leefomgeving

Verwacht: eerste kwartaal 2024
Commissievoorzitter: Niels Koeman
Contactpersoon: Folmer de Haan f.w.dehaan@rli.nl

Wat is de rol van het recht in het omgevingsbeleid? Daarbinnen speelt het begrip 'juridisering', een term die ook in het maatschappelijk debat aan de orde is.

De commissieleden bestaan uit Niels Koeman (raadslid en voorzitter), Hanna Tolsma (raadslid), Chris Backes (extern commissielid en hoogleraar Omgevingsrecht, Universiteit Utrecht), Eddy Bauw (extern commissielid en hoogleraar Privaatrecht en Rechtspleging, Universiteit Utrecht) en Nanke Verloo (universitair docent Planologie, Universiteit van Amsterdam).
De afgelopen periode heeft de commissie en het projectteam de rol van het recht in de leefomgeving geanalyseerd in het licht van de ontwikkelingen die hier spelen in de leefomgeving. Juridisering speelt binnen dit bredere kader. Ook is er systematisch naar casuïstiek gekeken. Momenteel worden de adviezen verder aangescherpt. De raad heeft het conceptadvies op 18 januari besproken.

Lees meer op: [Juridisering in de leefomgeving | Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)

Systeemfalen in het leefomgevingsbeleid

Verwacht: tweede helft 2024
Commissievoorzitter: Jantine Kriens
Contactpersoon: Bart Swanenvleugel bart.swanenvleugel@rli.nl

Waardoor worden de grote problemen in de leefomgeving onvoldoende effectief opgelost? Welke fundamentele keuzes zijn nodig om dat wel te doen? Welke consequenties hebben die keuzes? Om welke vormen van organiseren en sturen vraagt dit en wat zijn daarbij de rollen van overheid, markt en samenleving?

De problemen op het gebied van de klimaat-, biodiversiteits- en grondstoffentransities en andere dossiers in de leefomgeving zijn al lange tijd bekend. Op tal van terreinen worden ook vorderingen gemaakt bij het oplossen daarvan, maar toch is het in veel belangrijke leefomgevingsdossiers tot op heden niet gelukt om de beoogde resultaten te halen of binnen bereik te brengen. Het is onzeker of alle ambities van het leefomgevingsbeleid daadwerkelijk waargemaakt worden. In het adviestraject 'Systeemfalen in het leefomgevingsbeleid' gaat de raad in op wat ervoor nodig is in het samenspel tussen overheid, markt en samenleving om doeltreffende oplossingen te vinden voor de grote leefomgevingsproblemen waarvoor ons land zich gesteld ziet.

In zijn vergadering van 12 oktober 2023 stelde de raad de startnotitie vast. Op hetzelfde moment werd besloten het adviestraject te pauzeren gedurende de looptijd van het adviestraject 'Nationale aanpak funderingsproblematiek'. Dat wil zeggen dat de activiteiten om tot advisering te komen pas in maart 2024 zullen worden gestart. Vooruitlopend daarop is een eerste verkenning van de drijvende krachten en oorzaken achter het 'systeemfalen' gepubliceerd op de website van de Rli.

De commissieleden zijn: Jantine Kriens (commissievoorzitter), Yourai Mol, Krijn Poppe, Bernard ter Haar (extern commissielid).

Lees meer op [Rli publiceert verkenning 'Systeemfalen in het leefomgevingsbeleid: een probleemverkenning'](#)

B. Informatie over uitgebrachte adviezen

Wegwerpmaatschappij

Gepubliceerd op 24 november 2023
Commissievoorzitter: André van der Zande
Contactpersoon: Bas Waterhout bas.waterhout@rli.nl

In november 2023 is het advies 'Weg van de wegwerpmaatschappij' gepubliceerd. Het advies heeft veel pers aandacht gekregen. Het advies is overhandigd aan de staatssecretaris voor IenW, Vivianne Heijnen. Er wordt een gesprek georganiseerd met de staatssecretaris voor een verdere toelichting op het advies. De vaste Tweede Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat heeft in de procedurevergadering van 20 december 2023 de staatssecretaris verzocht met een reactie op het advies te komen voorafgaande aan het commissiedebat Circulaire economie op 15 februari.

De Rli organiseert op woensdagmiddag 7 februari in Den Haag een publieksbijeenkomst over het advies. Tijdens de bijeenkomst staan drie thema's centraal: hoogwaardige recycling, duurzame productieketens en beperking van reclame voor wegwerpproducten. Na een plenair gedeelte zullen de deelnemers deze onderwerpen in drie deelsessies bespreken. Deelnemers kunnen zich vanaf 11 januari aanmelden voor de bijeenkomst.

Een Engelse vertaling van het advies verschijnt binnenkort op onze website.

Lees meer over het advies wegwerpmaatschappij op de website van de Rli:
<https://www.rli.nl/publicaties/2023/advies/weg-van-de-wegwerpmaatschappij>

Uitvoeringskracht

Gepubliceerd: 19 december 2023
Commissievoorzitter: Jeanet van Antwerpen
Contactpersoon: Tim Zwanikken

Binnen het brede domein van de fysieke leefomgeving staat Nederland voor grote en urgente opgaven. De opgaven spelen soms al decennia. Hoewel er op tal van terreinen doelen zijn geformuleerd, worden deze vaak niet, of niet op tijd, gerealiseerd. De uitvoering loopt achter of komt niet van de grond. Bij de raad bestaan groeiende zorgen rondom het thema van de problematische uitvoering. Daarover gaat dit advies.

Op 19 december is het advies aangeboden aan de bewindslieden van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Infrastructuur en Waterstaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister voor Klimaat en Energie en de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer.

Het advies is over het algemeen positief ontvangen. In de dagbladen was aandacht voor het advies door onder meer NRC, Trouw, FD en ANP. Daarnaast besteedden diverse vak-media/kennisportals aandacht aan het advies, zoals RO-magazine, Stadzaken.nl, Binnenlands Bestuur, VNG Magazine en Cobouw.

Commissievoorzitter Jeanet van Antwerpen was op 19 december te gast bij het radioprogramma The Daily Move van BNR-radio.

Verder zijn er van verschillende organisaties verzoeken ontvangen om het advies nader te komen toelichten.

Begin maart wordt een publieksbijeenkomst over het advies georganiseerd. Meer info daarover en over hoe u zich aan kunt melden volgt later en kunt u t.z.t. vinden op de website en in onze nieuwsbrief.

Lees meer op: [De uitvoering aan zet | Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)

Verduurzaming bedrijventerreinen

Gepubliceerd

Commissievoorzitter: Erik Verhoef

Contactpersoon: Evert Nieuwenhuis evert.nieuwenhuis@rli.nl

Begin december vond de publiekspresentatie plaats van het advies 'Samen werken: kiezen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen' in een overvolle zaal in New Babylon in Den Haag. De meer dan honderd aanwezigen discussieerden mee over de belangrijkste aanbevelingen van het advies. Sprekers waren onder anderen Kees Vendrik (voorzitter van het Nationaal klimaatplatform), Wendy de Jong (ROM Nederland), Edwin Markus (parkmanager), Geri Wijnen (VNO-NCW Brabant Zeeland), Jeroen Bosma (programmamanager PVB Nederland), Freya Macke (Arcadis), Jurgen Geelhoed (EZK) en Frank den Brok (wethouder in de gemeente Oss). Op de [webpagina](#) van het advies is een verslag van de bijeenkomst te lezen.

Eind oktober is het advies overhandigd aan minister Adriaansens van Economische Zaken en Klimaat. Tegelijkertijd is het advies aangeboden aan minister De Jonge voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en minister Jetten voor Energie en Klimaat.

Het advies heeft een goede landing gehad. Diverse media besteedden aandacht aan het advies, waaronder NRC, FD, Trouw, ANP, BNR Nieuwsradio en BT Magazine. Ook zijn er presentaties geweest of gepland op congressen en symposia (BT Event, De Top van Onderop). Daarnaast geven we bij belangenorganisaties, kennisnetwerken en andere stakeholders presentaties en webinars gevolgd door discussie met de aanwezigen (onder andere bij Platform 31, SKBN en Clok).

Lees meer op: [Samen werken Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)

Kaderrichtlijn Water

Publicatiedatum: 11 mei 2023

Commissievoorzitter: Karin Sluis

Contactpersoon: Nicole van Buren nicole.van.buren@rli.nl

Welk overheidsbeleid is nodig om de KRW-doelen, zo snel als redelijkerwijs mogelijk, te realiseren en om de behaalde doelen vervolgens te bestendigen?

Het briefadvies over de Kaderrichtlijn Water met als titel 'Goed water goed geregeld' is op 11 mei 2023 overhandigd aan de minister van IenW. De commissie heeft overleg met de ILT om te bezien hoe zij het advies een stap verder kunnen helpen. Ook de SER heeft interesse getoond om verder te gaan met het advies, daarover is overleg geweest in december 2023.

Lees meer op: [Goed water goed geregeld Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)